

การถ่ายทอดความหมายความฉลาดทางอารมณ์ในละครโทรทัศน์หลังข่าว

วราภรณ์ ศรีกาญจนเพริศ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-0515-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

18 ก.ย. 2546

I 205990.55

THE SIGNIFICATION OF EMOTIONAL INTELLIGENCE IN PRIME TIME
TELEVISION SOAP OPERA

WARAPORN SRIKANJANAPERT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-0515-6

วารสารณิ ศรีกาญจนเพริศ : การถ่ายทอดความหมายความฉลาดทางอารมณ์ในละคร
โทรทัศน์หลังข่าว (THE SIGNIFICATION OF EMOTIONAL INTELLIGENCE IN
PRIME TIME TELEVISION SOAP OPERA) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ศิริชัย ศิริกาณะ :
194 หน้า. ISBN 974-03-0515-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ที่ถูกถ่ายทอด
ผ่านละครโทรทัศน์หลังข่าว โดยวิเคราะห์จากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาค 20.00 น. ที่ออกอากาศ
ในระหว่างเดือนพฤษภาคม-กันยายน พ.ศ. 2542 จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่องคุณชาย
รักสุดทายเป็นปลายฟ้า และโดดเดี่ยวไม่เดียวดาย โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากบทละครโทรทัศน์
และเทปโทรทัศน์

ผลการวิจัยพบว่า ละครโทรทัศน์หลังข่าวมีการถ่ายทอดแนวคิดเรื่องความฉลาดทาง
อารมณ์ และมีการถ่ายทอดลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ออกมาทั้ง 5 ลักษณะในระดับที่แตก
ต่างกัน กล่าวคือ พบลักษณะความสามารถในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น (Empathy) มากที่สุด รองลง
มาคือ ความสามารถในการบริหารจัดการกับอารมณ์ของตนเอง (Self regulation) ความ
สามารถในการตระหนักรู้ในตนเอง (Self awareness) ทักษะในการเข้าสังคมหรือทักษะในการ
สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Social skill) และความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ (Motivation)
ตามลำดับ โดยลักษณะความฉลาดทางอารมณ์เหล่านี้ถูกถ่ายทอดผ่านพฤติกรรมของตัวละคร ซึ่ง
ปรากฏทั้งพฤติกรรมที่สอดคล้องและพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับลักษณะความฉลาดทาง
อารมณ์ ในทางกลับกันตัวละครเอกฝ่ายร้ายจะมีพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับลักษณะความฉลาด
ทางอารมณ์ ส่วนตัวละครประกอบนั้น พบว่า ตัวละครประกอบฝ่ายดีอาจมีพฤติกรรมที่สอดคล้อง
กับลักษณะความฉลาดทางอารมณ์หรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะนิสัยที่ถูกกำหนดมา
ส่วนตัวละครประกอบฝ่ายร้ายจะมีลักษณะพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับลักษณะความฉลาดทาง
อารมณ์โดยสิ้นเชิง

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน.....
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน.....
ปีการศึกษา 2544.....

ลายมือชื่อนิติศ ไนภรณ์ ศรีกาญจนเพริศ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4185296728 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD : EMOTIONAL INTELLIGENCE / TELEVISION SOAP OPERA

WARAPORN SRIKANJANAPERT : THE SIGNIFICATION OF EMOTIONAL
INTELLIGENCE IN PRIME TIME TELEVISION SOAP OPERA. THESIS ADVISOR :
ASSO.PROF.SIRICHAIRIRIKAYA, Ph.D. 194 pp. ISBN 974-03-0515-6

This research was to determine the presentation of prime time television soap opera on the emotional intelligence. The study analyzed 3 soap operas namely, "Khun Chai", "Rak Sud Tai Ti Plai Fah" and "DodDiaw Mai DiawDaai" which broadcasted in prime time period during May to September 1999. Consequently, information and data were collected using analysis on screen play and video tapes.

The results of study showed that the prime time television soap operas had conveyed emotional intelligence and presented the emotional intelligence in all five competencies at various levels in the following descending orders : empathy, self regulation, self awareness, social skill ,and the last, motivation. The study also showed that the emotional intelligence was depicted through behavior of the actors both the emotional intelligence capacity and the emotional intelligence incapacity. The main actors of good role usually showed the emotional intelligence capacity behavior. On the contrary, the main actors of bad role usually showed the emotional intelligence incapacity. Though the minor actors of bad role usually showed the emotional intelligence incapacity, the minor actors of good role showed both the emotional intelligence capacity and emotional intelligence incapacity depending on the character assigned.

Department Mass Communication Student's signature Waraporn Srikanjanapert
Field of study Mass Communication Advisor's signature Sirichai Ririkaya
Academic year 2001 Co-advisor's signature _____

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้ารู้สึกปลาบปลื้มที่ได้มีโอกาสเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในสถาบันแห่งนี้ และรู้สึกยินดีที่ได้พบสหายถูกคอกและถูกใจ ทำให้การเรียนในรั้วจามจุรีนี้เป็นที่สนุกสนาน ยกเว้นเสียแต่เวลาสอบและเวลาที่ต้องลงมือทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าปวดหัวใจทุกครั้งที่คิดถึง อย่างไรก็ตามในความสำเร็จครั้งนี้ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ รศ.ดร.ศิริชัย ศิริกายะ รศ.ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ และผศ.ปนัดดา ธนสถิตย์ ที่เมตตาให้ความรู้ และคำปรึกษาที่ดีแก่ข้าพเจ้า

ขอบคุณสหายทั้งหลายที่คอยให้กำลังใจ และข่มขู่ให้ข้าพเจ้าได้หวาดเสียวกับชะตาชีวิตของตัวเองเสมอ อาทิเช่น คุณกอบแก้ว คุณอ้อม คุณวิทยา น้องป๊อป น้องจู่ น้องกบ น้องแก้ว น้องเกน น้องอ้อย น้องฝ่าย และน้องบูม และขอบคุณเพื่อนหน่อง เพื่อนตุ้มที่เฝ้าติดตามความเคลื่อนไหวของข้าพเจ้ามาโดยตลอด อีกทั้งยังให้ความช่วยเหลือนานารูปแบบ และขอขอบคุณ ดร.กมลวัลย์ ลือประเสริฐ และ ดร. พงษ์เอก ตาดทอง ที่ให้ความอนุเคราะห์แก่ข้าพเจ้า

สุดท้ายข้าพเจ้าขอขอบคุณผู้สนับสนุนหลักอย่างเป็นทางการ อันได้แก่ “แม่และพี่ชายอันเป็นที่รักของข้าพเจ้า” ที่ให้การสนับสนุนการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดีเยี่ยมยากที่จะหาใครเสมอเหมือน และขออุทิศงานชิ้นนี้แด่ “ป้าผู้จากไป”

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหำนำวิจัย	6
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	7
1.5 ข้อสันนิษฐาน	7
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
2 แนวคิด ทฤษฎี และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.1 ทฤษฎีการเล่าเรื่อง (The Narrative Theory)	11
2.2 แนวคิดเรื่องตัวละคร	15
2.3 แนวคิดในเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)	18
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
3.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	30
3.2 หน่วยการวิเคราะห์	34
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	35
3.5 การนำเสนอข้อมูล	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4	การถ่ายทอดความฉลาดทางอารมณ์ในละครโทรทัศน์เรื่องคุณชาย 38
4.1	เรื่องย่อละครโทรทัศน์เรื่องคุณชาย 38
4.2	แก่นเรื่อง (Theme) 39
4.3	บทบาทและบุคลิกของตัวละคร (Characterization) 40
4.4	ลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละคร (Emotional Intelligence) 47
5	การถ่ายทอดความฉลาดทางอารมณ์ในละครโทรทัศน์เรื่องรักสุดท้ายที่ปลายฟ้า .. 95
5.1	เรื่องย่อละครโทรทัศน์เรื่องรักสุดท้ายที่ปลายฟ้า..... 95
5.2	แก่นเรื่อง (Theme) 97
5.3	บทบาทและบุคลิกของตัวละคร (Characterization) 97
5.4	ลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละคร (Emotional Intelligence) 101
6	การถ่ายทอดความฉลาดทางอารมณ์ในละครโทรทัศน์เรื่องโดดเดี่ยวไม่เดียวดาย . 133
6.1	เรื่องย่อละครโทรทัศน์เรื่องโดดเดี่ยวไม่เดียวดาย 133
6.2	แก่นเรื่อง (Theme) 135
6.3	บทบาทและบุคลิกของตัวละคร (Characterization) 135
6.4	ลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละคร (Emotional Intelligence) 139
6.5	ผลการเปรียบเทียบการถ่ายทอดความฉลาดทางอารมณ์จากละครโทรทัศน์ ทั้ง 3 เรื่อง..... 181
7	ผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 186
7.1	สรุป และอภิปรายผลการวิจัย 186
7.2	ข้อจำกัดการวิจัย 188
7.3	ข้อเสนอแนะการวิจัย 188
รายการอ้างอิง 189
ภาคผนวก 191
ตารางสำรวจพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละครในละครโทรทัศน์ 192
SRG PC TV METER ANALYSIS SYSTEM BY DEEMAR.....	193
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	194

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1	เปรียบเทียบลักษณะของผู้ที่มี EQ สูง และต่ำ 27
3.1	แสดงรายชื่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำที่แพร่ภาพออกอากาศระหว่าง เดือนพ.ค. – ก.ย. 2542 30
4.1	แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “โด่ง” 53
4.2	แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “ตาแหยม” 58
4.3	แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “รวงข้าว” 64
4.4	แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “เต๋ย” 71
4.5	แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “คุณมหา” 77
4.6	แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “ละม้ายทิพย์” 83
4.7	แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “สุวลักษณ์” 88
4.8	แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละครกลุ่มตัว อย่างในโทรทัศน์เรื่องคุณชาย 91
4.9	แสดงผลภาพรวมการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ในละครโทรทัศน์ เรื่องคุณชาย 92
5.1	แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “พิมมาลา” 105
5.2	แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “ชานนท์” 110
5.3	แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “แมงปอ” 114
5.4	แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “ภัทรา” 119
5.5	แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “ศรีนวล” 123
5.6	แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “มยุริญ” 126
5.7	แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละครกลุ่มตัว อย่างในโทรทัศน์เรื่องรักสุดท้ายที่ปลายฟ้า..... 129
5.8	แสดงผลภาพรวมการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ในละครโทรทัศน์ เรื่องรักสุดท้ายที่ปลายฟ้า..... 130
6.1	แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “นิชา” 145
6.2	แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “บุรพา” 152
6.3	แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “ชาติรี” 159

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
6.4 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “นิดา”	164
6.5 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “อุษา”	169
6.6 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “ใจ”	174
6.7 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละครกลุ่มตัว อย่างในโทรทัศน์เรื่องโดดเดี่ยวไม่เดี่ยวดาย	177
6.8 แสดงผลภาพรวมการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ในละครโทรทัศน์ เรื่องโดดเดี่ยวไม่เดี่ยวดาย	178
6.9 แสดงผลต่างคำร้อยละของจำนวนเวลาที่ปรากฏลักษณะความฉลาดทาง อารมณ์กับพฤติกรรมของตัวละครกลุ่มตัวอย่าง	181
6.10 แสดงผลความฉลาดทางอารมณ์ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์หลังข่าว	182
6.11 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละครในละคร โทรทัศน์หลังข่าว	183
6.12 แสดงผลภาพรวมการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ในละครโทรทัศน์ หลังข่าว	184

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
2.1 องค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของ Cooper & Sawaf	25
4.1 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “โด่ง”	54
4.2 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “ตาแหยม”	59
4.3 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “รวงข้าว”	65
4.4 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “ไต้ย”	72
4.5 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “คุณมหา”	78
4.6 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “ละม้ายทิพย์”	84
4.7 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “สุวลักษณ์”	89
4.8 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละครกลุ่มตัวอย่างใน โทรทัศน์เรื่องคุณชาย	91
4.9 แสดงผลภาพรวมการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ในละครโทรทัศน์เรื่อง คุณชาย	93
5.1 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “พิมมาลา”	106
5.2 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “ชานนท์”	111
5.3 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “แมงป่อ”	115
5.4 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “ภัทรา”	120
5.5 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “ศรีนวล”	124
5.6 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “มยุริญ”	127
5.7 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละครกลุ่มตัวอย่างใน โทรทัศน์เรื่องรักสุดท้ายที่ปลายฟ้า.....	129
5.8 แสดงผลภาพรวมการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ในละครโทรทัศน์เรื่อง รักสุดท้ายที่ปลายฟ้า.....	131
6.1 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “นิชา”	146
6.2 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “บุรพา”	153
6.3 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “ชาติรี”	160

สารบัญแผนภูมิ (ต่อ)

แผนภูมิ	หน้า
6.4 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “นิดา”	165
6.5 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “อุษา”	170
6.6 แสดงผลการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของ “โจ”	175
6.7 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละครกลุ่มตัวอย่างใน โทรทัศน์เรื่องโดดเดี่ยวไม่เดียวดาย	177
6.8 แสดงผลภาพรวมการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ในละครโทรทัศน์เรื่อง โดดเดี่ยวไม่เดียวดาย	179
6.9 แสดงผลภาพรวมการสำรวจลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ในละครโทรทัศน์หลัง ข่าว	185